

De laatste brief naar huis

Rachel Hore bij Boekerij:

Het droomhuis

De droomtuin

Zomers licht

Sterrennacht

De naderende storm

Aan de overkant

Een week in Parijs

Het huis in Bellevue Gardens

De laatste brief naar huis

Rachel Hore

De laatste brief naar huis

*Een vervallen landhuis in Italië, een tragische liefde en
een verborgen verleden*

Eerste druk 2018
Tweede druk 2019

ISBN 978-90-225-8746-1
ISBN 978-94-023-0910-2 (e-book)
NUR 302

Oorspronkelijke titel: *Last Letter Home*
Vertaling: Hanneke van Soest
Omslagontwerp: Johannes Wiebel | punchdesign
Omslagbeeld: Shutterstock
Zetwerk: Mat-Zet bv, Soest

© 2018 Rachel Hore
Nederlandstalige uitgave © 2018 Meulenhoff Boekeryj bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor Sheila, en ter nagedachtenis aan Ann

Het werd een mediastorm genoemd. Na een aantal dagen voelde Briony zich als een drenkeling die zich uit alle macht aan het wrak van haar leven vastklampte. Elke nieuwe hoos liet haar gebroken en naar adem snakkend achter. Als het alleen bij woorden was gebleven, had ze het misschien kunnen verdragen, hoe vernietigend ze ook waren voor haar zelfvertrouwen, professionele reputatie, vertrouwen in haar eigen oordeel en gevoel van vrouwelijkheid. Maar ze voelde zich ook niet meer veilig.

Het was haar eerste televisieoptreden geweest, in de lateavondtalkshow van Jolyon Gunn. Ze was op het laatste moment uitgenodigd, omdat een van zijn gasten ziek was geworden. Van angst waarschijnlijk. De narcistische Jolyon stond niet bekend om zijn charme, wat zijn kijkcijfers alleen maar goed leek te doen.

‘Vanavond verwelkomen we historica Briony Wood, die een boek over de Tweede Wereldoorlog schrijft. Klopt dat, schat?’

‘Ja, de titel wordt *Marcherende vrouwen*. Het gaat over de ATs, de vrouwelijke hulptroepen tijdens...’

‘Geweldig,’ onderbrak Jolyon haar. Hij had een korte concentratiespanne. ‘Briony is hier om te reageren op het nieuws dat er vrouwelijke soldaten aan het front gaan vechten. Briony, het is een omstreden onderwerp, maar zeg nou zelf, oorlog is toch iets voor mannen?’

‘Helemaal niet. In het verleden zijn er genoeg vrouwen ten strijde getrokken. Denk maar aan de Amazonen. Of aan koningin Boudicca, of Jeanne d’Arc.’ Briony probeerde niet te strijdvaardig te klinken,

maar de vele mannen in het publiek, van wie ze sommige driftig had zien knikken om Jolyons uitspraak, maakten dat ze zelfverzekerd moest overkomen. Knipperend tegen de felle studiolampen keek ze de presentator aan.

In zijn designkostuum troonde Jolyon op zijn leren fauteuil, met een opzichtige Rolex om zijn pols en zijn korte benen wijd uit elkaar. Grijnzend wreef hij over zijn getrimde zwarte baard. ‘Natuurlijk zijn er uitzonderingen. Maar, Briony, jij weet toch ook wat die Amazonen moesten doen om hun pijl en boog te kunnen gebruiken?’ Hij maakte een snijdend gebaar langs zijn borst en knipoogde. Luid gelach steeg op uit het publiek. ‘Het is onnatuurlijk voor vrouwen om te vechten. Ze zijn er hooguit op gebouwd om elkaar de haren uit te trekken.’

Meer bulderend gelach.

Briony maakte zich lang en keek hem fel aan. ‘Dat laat juist zien hoe vastberaden ze zijn. Trouwens, dat iets “natuurlijk” is, wil nog niet zeggen dat het juist is. Tenslotte is oorlog ook iets natuurlijks. Maar, Jolyon, eigenlijk zou ons gesprek over gender en maatschappelijke conditionering moeten gaan...’

Bij het woord ‘gender’ veerde Jolyon overeind en begonnen zijn ogen wild te schitteren.

Briony beseftte dat ze in een val was getrapt. Dit was een populistische televisieshow, en de uitgesproken Jolyon had veel aanhang onder een bepaald type man. Maar het was te laat. Ze kon haar woorden niet terugnemen zonder zwak en onnozel over te komen. Ineens werd ze zich bewust van haar schoolfrikkerige uiterlijk; van haar donkerblonde, in een wrong opgestoken haren, haar ingetogen, weinig modieuze zwarte jurk en haar lichtblauwe omslagdoek.

‘Vrouwen zijn niet hard genoeg, Briony. Die gaan huilen en zeuren over hun lippenstift.’ Het publiek gierde het uit van het lachen, al waren er ook een paar afkeurende geluiden te horen.

‘Ik zou jou wel eens op het strijdveld willen zien,’ snauwde ze. ‘Je zou het geen seconde volhouden. In tegenstelling tot de dappere vrouwen die ik voor mijn boek heb geïnterviewd.’

Er klonk boegeroep uit het publiek. Diverse mannen stonden op uit hun stoel. Een van hen schudde zijn vuist in Briony’s richting.

Jolyon staarde haar met een geforceerde grijns aan. Even had hij geen weerwoord. Maar het duurde niet lang. ‘Bedankt, Briony Wood,’ zei hij met gespeelde verbazing. ‘Volgens mij heeft ze me net voor lafaard uitgemaakt, jongens. Geweldig, hè?’

Terwijl Briony de regenachtige nacht in vluchtte, zette ze haar mobiele telefoon aan. Ze hoorde het ene na het andere bericht binnenkomen. Ongerust opende ze haar Twitteraccount. De eerste berichten die ze las, vervulden haar met ontzetting.

Vuile teef. Als het oorlog wordt, ga jij er als eerste aan.

Onse Jolyon is harder dan welke vrouw dan ook.

Het derde bericht bevatte een reeks obsceniteiten die Briony haar hand voor haar mond deed slaan.

Toen ging haar telefoon over. Ze herkende de naam van de beller en veegde over het scherm. ‘Aruna?’ Ze keek de verlaten Zuid-Londense steeg rond. Toen zette ze stevig de pas erin, in de richting van de hoofdstraat.

‘Niet naar je berichten kijken. Vooral niet naar Twitter.’ Briony hoorde paniek in de stem van haar vriendin.

Te laat. ‘O, Aruna. Waarom heb ik dat gezegd? Hoe heb ik zo stom kunnen zijn?’

‘Het is jouw schuld niet. Hij was vreselijk. Zo laag. Ik heb spijt dat ik de redactie je naam heb gegeven. Zeg, waar ben je nu?’

‘Clapham. Ik kom net de studio uit.’ Briony sloeg de hoofdstraat in. Ze schrok toen drie jongeren in leren jassen lachend een helverlichte kroeg uit kwamen. De jongeren liepen langs haar heen zonder haar op te merken. ‘Wat zei je?’

‘Verdoe geen tijd met het openbaar vervoer. Neem een taxi,’ zei Aruna op dringende toon. ‘Ga meteen naar huis, en bel me als je veilig bent aangekomen.’

Uit de hoofdingang van de televisiestudio kwamen diverse mannen uit het publiek. Ze hadden haar nog niet gezien, maar hun grove gebaren en ruwe gelach joegen Briony angst aan. Ze sloeg haar omslagdoek over haar hoofd en begon sneller te lopen.

Die avond kwam Aruna logeren in haar appartement in Kensington. Briony was blij met haar aanwezigheid, want de scheldreacties gingen door tot de volgende ochtend. In het begin las ze ze nog, in weerwil van Aruna's protest. Ze beantwoordde de redelijkste en de steunbetuigingen, en verwijderde huilend van woede de rest. De berichtenstroom hield maar niet op. Uiteindelijk haalde Aruna haar over om haar Twitter- en Facebookaccounts op non-actief te stellen en voorlopig het internet te mijden. Op aanraden van Aruna las ze wel een blog van een politica die vergelijkbare pesterijen had doorstaan. 'Uiteindelijk zullen de internettrollen verveeld raken en zich weer terugtrekken in hun hollen,' was haar conclusie. Haar advies aan lotgenoten was om 'stoïcijns te blijven'.

'Dat is gemakkelijker gezegd dan gedaan,' verzuchtte Briony. Waren haar vader en stiefmoeder maar niet op vakantie. Ze had best een onderduikadres kunnen gebruiken.

Misschien was het haar gelukt 'stoïcijns te blijven' als Jolyon Gunn niet persoonlijk olie op het vuur had gegooid. Toen ze 's avonds stiekem het internet op ging, las ze zijn hatelijke opmerking dat ze als eind dertiger nog steeds alleen was omdat ze er zo 'preuts' uitzag. Zijn fans vonden het hilarisch en vielen hem bij.

Briony hapte naar adem. 'Preuts? Sinds wanneer ben ik preuts?' Aruna's geruststellende woorden hielpen niet. Het was zo oneerlijk.

Ze had pech dat het Pasen was, en een slappe tijd qua nieuws. Toen ze de tweede ochtend na de fatale talkshow met een tas vol studenten-essays haar huis verliet, werd ze begroet door een luide mannenstem. 'Briony! Hier!' Ze draaide zich om en werd verblind door een cameraflits. 'Zeg eens wat over Jolyon, schat,' zei de opgewekt grijnzende verslaggever. Paniekerig schoot ze terug naar binnen en wachtte tot hij was weggereden. Haar werk kon nog wel een dagje wachten, besloot ze.

Later die dag belde Aruna om te waarschuwen dat iemand haar adres op Twitter had gezet. De trollen wisten dus waar ze woonde. Op de derde ochtend kreeg ze een anonieme briefkaart met de afbeelding van een gebalde vuist erop. Inmiddels durfde ze de deur niet meer uit. Toen Aruna langskwam om boodschappen te brengen, liet ze haar een

groep voor de deur rondhangende tieners weggagen. Briony zag de tieners oprecht verbouwereerd reageren op Aruna's strenge, ernstige gezicht en wild ronddansende donkere haren. Beschaamd besepte ze dat ze paranoïde had gereageerd. Nadat Aruna was vertrokken, kreeg ze bezoek van een vaderlijke politieagent die met zijn logge lijf neerstreek op haar bank, theedronk en geruststellende clichés over internetmobbing oplepelde.

Briony belde Gordon Platt, het faculteitshoofd, om hem om raad te vragen. Hij klonk nerveus, mompelde iets over de reputatie van de universiteit, en beval haar 'om veiligheidsredenen' de komende dagen niet te komen werken. Toen ze ophing, voelde ze zich teleurgesteld en in de steek gelaten.

'Binnenkort is het voorbij,' herhaalde Aruna. 'Als je je op de vlakke houdt, gaat het ze vanzelf vervelen.'

Aruna had gelijk. De media-aandacht hield even snel op als hij begonnen was. Ander nieuws diende zich aan. De internettrollen vonden nieuwe slachtoffers. Briony kon weer veilig de deur uit.

Alleen voelde ze zich lange tijd niet meer veilig.

Ze dwong zichzelf naar haar werk te gaan, maar ze voelde zich overbelast. Niet alleen door de gebruikelijke werkdruk of de administratie die ze boven op het lesgeven en haar onderzoek moest doen. Alles was haar ineens te veel. De hoofdpijn waar ze af en toe last van had gehad, werd structureel. Hij begon onder in haar nek en breidde zich uit tot aan haar slapen en oogkassen. Soms troffen studenten en collega's haar als een hoopje ellende op de bank van haar werkkamer aan, wachtend tot de pijnstillers hun werk zouden doen.

Uiteindelijk verwees haar huisarts haar door naar een therapeut. Een paar weken later zat ze in een rustige, naar lavendel geurende kamer tegenover een sierlijke elegante vrouw met een mager wijs gezicht en de toepasselijke naam Grace.

'Ik heb het gevoel dat ik mijn leven lang heb geknokt,' zei Briony, nadat ze de reden voor haar komst had uitgelegd. 'En nu zie ik er de zin niet meer van in. Ik ben al mijn zelfvertrouwen kwijt.'

Grace knikte en maakte een aantekening in haar notitieboek. Ze keek Briony afwachtend aan.

‘Alles valt me zo zwaar.’ Haar stem vervaagde tot een fluistering.

‘Vertel eens over de rest van je leven, Briony. Over je familie bijvoorbeeld. Of over wat je graag doet in je vrije tijd.’

Briony sloeg haar handen voor haar gezicht en haalde zo diep adem dat het pijn deed. ‘Mijn moeder is aan kanker overleden, toen ik veertien was. Haar ziekbed duurde niet lang, maar het was een akelige tijd. En toen was ze ineens weg en viel er een enorm gat in mijn leven.’

‘Dat moet vreselijk zijn geweest,’ reageerde Grace.

Aangemoedigd door haar meelevende toon vervolgte Briony: ‘Het ergste was dat ik niemand had om mee te praten. Mijn vader had een praktische instelling en vond dat we gewoon moesten doorgaan met ons leven. Ik probeerde een moeder te zijn voor mijn broer, wat hij vreselijk vond. Will is jonger dan ik. Hij is getrouwd, heeft twee kinderen en is naar het noorden van het land verhuisd voor zijn werk. We geven om elkaar, maar erg hecht zijn we niet.’

‘En zelf heb je geen partner of kinderen?’

Ze schudde haar hoofd. ‘Ik... Het is er gewoon niet van gekomen. Ik weet ook niet waarom. Het heeft nooit met iemand geklikt. Ik kan niet zeggen dat het me echt dwarszit. Ik heb veel vrienden. Toch lijkt het me soms fijn.’

Grace ging verzitten en glimlachte. ‘Als je er open voor staat, gebeurt het misschien wel.’ Haar ogen glinsterden.

‘Hoe bedoel je?’ Het klonk raadselachtig, en eerlijk gezegd een tikje neerbuigend. Geërgerd legde Briony uit hoe eerdere relaties langzaam waren uitgedoofd, hoewel ze absoluut had ‘opengestaan’ om ze te vervolgen.

Grace glimlachte alleen op die irritante manier. ‘Daar kunnen we het later wel over hebben. Maar ik geloof dat je het wat kalmer aan moet doen, Briony. Om te beginnen door vaker nee te zeggen en dingen te doen die je leuk vindt. Misschien kunnen we tijdens onze volgende sessie verder praten over je moeder.’

Briony knikte, al betwijfelde ze of ze daar iets mee zou opschieten. Maar haar huisarts had gezegd dat Grace goed was, en ze vond de vreemde atmosfeer van de kamer prettig, dus stemde ze erin toe terug te komen.

Gedurende de daaropvolgende maanden vertelde ze Grace over haar gevoel van verlatenheid na haar moeders dood, die abrupt een einde had gemaakt aan haar kindertijd. Grace wees haar op de impact van andere verliezen die ze had geleden – de dood van haar grootouders van moeders kant enkele jaren tevoren, de vroege zelfstandigheid van haar broer Will, en het feit dat haar vader uiteindelijk was hertrouwd. Misschien, suggereerde Grace voorzichtig, had Briony een verdedigingsmechanisme ontwikkeld waarbij ze mensen op afstand hield. En had de ervaring met de internettrollen haar zo getraumatiseerd omdat ze voortdurend onder druk stond.

Na acht weken therapie bij Grace, voelde Briony heel geleidelijk de ergste spanning uit zich wegvloeien. Op sommige dagen werd ze nog steeds achtervolgd door haar nachtmerrieachtige ervaring, en voelde ze zich weer even bang en machteloos, maar het kwam steeds minder vaak voor. Ze begon eroverheen te komen.

Een paar maanden later

‘Hou op, Zara. Je maakt iedereen gek.’

‘Verontschuldig je dan, Mike. Zeg dat het je spijt.’

‘Ik ga geen sorry zeggen voor iets wat ik niet heb gedaan...’

De boze stemmen vervaagden toen Briony zachtjes de deur van de Italiaanse villa achter zich dichttrok. Ze slaakte zo’n luide zucht van opluchting, dat de gekko op de veranda van schrik wegschoot in het gebladerte. Op de vlucht, dacht ze. Net als zij. Maar dan zonder schuldgevoel. Hoe lang zou het duren voordat de anderen ophielden met kibbelen en haar afwezigheid opmerkten? Misschien zouden ze denken dat ze vroeg naar bed was gegaan. Nou, het kon haar niet schelen. Na drie dagen vakantie was Briony hun gezelschap al zat. Dat van Mike en Zara, tenminste. Aruna en Luke konden er ook niets aan doen. Het was in elk geval niet hun bedoeling om haar buiten te sluiten.

Het was eind juli, en de avond was nog warm. Briony rook de scherpe geur van hun barbecue nog, toen ze over het oneffen terrein tussen de olijfbomen door naar het hek liep. Ze bereikte het koele pad onder het gebladerte, en de barbecuelucht maakte plaats voor een aangename harsgeur, die ze dankbaar opsnoof.

Welke kant zou ze op gaan? Heuvelafwaarts leidde de weg door een gehucht met café en dorpswinkel naar een brug over een kabbelende glinsterende rivier, een prachtige plek waar kinderen graag gingen pootjebaden. Maar als ze die kant op ging, zou ze mensen tegenkomen, en ze had behoefte om alleen te zijn. Dus sloeg ze links af en liep

de heuvel op, de ondergaande zon tegemoet. Het was een kant die ze nog niet eerder uit was geweest.

Ondanks de hitte was het een gemakkelijke wandeling. De lome sfeer van het Italiaanse platteland en de aangename spanning in haar kuiten kalmeerden haar geprikkelde gemoed. Sinds haar ervaring met internetmobbing had ze een hekel aan elke vorm van conflict. Ook als ze er niet persoonlijk bij betrokken was, wilde ze direct wegluchten en zich verstoppen.

Algauw maakte de grindweg onder haar gympen plaats voor een zachte, grasbegroeide ondergrond en liep ze tussen de terrassen met geurige citrusbomen door. Een paar minuten later kwam ze bij een bocht naast een steile afgrond. Ze stond stil en stapte een uitstekende rots op, die een adembenemend uitzicht op de vallei bood. Achter de omringende heuvels strekten zich nog meer heuvels en valleien uit. Bij de aanblik van zo veel schoonheid klaarde haar stemming op.

Onder de goudkleurige hemel lag het landschap er vredig bij. Het was windstil, en uit de diepte van de vallei echode het kleinste geluid omhoog. Briony luisterde met samengeknepen ogen. In de verte blafte een hond een waarschuwing in hondentaal. Een automotor concurreerde met het pruttelen van een vliegtuigje boven haar hoofd. Van vlakbij kwam het aarzelende sjirpen van één krekkel, als het stemmen van een viool. Een tweede krekkel volgde. Toen, alsof een dirigent zijn stok had geheven, zette een heel krekkelorkest in.

Briony's blik bleef hangen bij de terracottakleurige daken van het dorp aan de voet van de vallei. Tuana. Een week geleden had ze haar vader gebeld om hem te vertellen waar ze heen ging. 'Tuana?' had Martin Wood gezegd. 'Die naam komt me bekend voor. Weet je dat je moeders vader, opa Andrews, daar tijdens de oorlog was gestationeerd?' Na hun gesprek had Briony foto's van het dorp opgezocht op het internet en in de universiteitsbibliotheek boeken over de Tweede Wereldoorlog in Italië geleend. Haar opa was overleden toen ze tien was. Over zijn oorlogservaringen had hij nooit gepraat.

Op de dag van hun aankomst waren ze in Tuana gestopt om boodschappen te doen. Het was een vredig dorp, met smalle kronkelstraatjes en een dromerig zonverlicht dorpsplein. Helaas had Mike na hun

bezoek aan de supermarkt zo snel mogelijk willen doorrijden naar de villa om de fles lokale wijn open te trekken die hij had gekocht, waardoor ze geen tijd hadden gehad om rond te kijken.

De vallei was idyllisch, of zag er tenminste zo uit. Net zoals de nevel boven de achterliggende heuvels, die werd veroorzaakt door de luchtvervuiling van Napels, er idyllisch uitzag. Of de rokerige bergtoppen van de Vesuvius in de verte. De gedachte aan Mike bedierf haar stemming weer. Ruw trok ze aan een uitloper van een windstruik, die afbrak, als een zweep door de lucht schoot en toen roerloos in haar hand bleef liggen. Ze liet de stengel vallen.

Er moest iets mis met haar zijn om zich zo te voelen. Ieder ander zou zichzelf gelukkig prijzen. Twee weken zomervakantie in een villa in de Italiaanse bergen! Het was Aruna die haar had uitgenodigd. Lieve Aruna, die al haar beste vriendin was sinds ze samen een studentenflat hadden gedeeld.

De rest van het gezelschap kende Briony relatief slecht. Het ruziënd-koppel bestond uit Aruna's collega Zara en ziekenhuisarts Mike. En dan was er Luke, een lange, zachtaardige man van achter in de dertig met wie Aruna nu zes maanden een relatie had. Briony vond hem attent en ontspannen gezelschap.

Briony stapte van de rots en liep verder over het smalle heuvelpad. Voorzichtig, want één misstap zou voldoende zijn om de afgrond in te storten. Toen ze een tijdje later opkeek, zag ze verderop een steile muur. Boven aan de heuvel, tussen de bomen, kon ze het dak en de bovenverdieping van een huis zien. Hoe zou men daar komen, vooral met de auto? Vermoedelijk zou er vanaf de andere kant een weg naar toe leiden.

Het pad werd steiler en slingerde tussen de bomen door. Briony, nieuwsgierig naar het huis in de verte, begon aan de klim. Verhit en buiten adem bereikte ze ten slotte de heuvelrug, waar inderdaad een onverharde landweg naar rechts afboog, in de richting van het huis.

Aan de bandensporen in het zand te zien was er onlangs een auto voorbijgereden. Van de eigenaar van het huis vermoedelijk. Maar wie zou er op zo'n eenzame plek wonen?

Nadat ze de bandensporen een tijdje had gevolgd, werd de weg plot-

seling breder en liep toen dood voor een gammal gietijzeren hek. Om het roestige kettingslot waarmee het was dichtgebonden had zich een klimplant met kleine rode bloemetjes geslingerd. Blijkbaar was het al lang niet meer geopend. Van een auto was geen spoor te bekennen, behalve de omgewoelde aarde op de plek waar het voertuig was gkeernd. Briony kwam aan bij het hek. Ze greep de spijlen vast en staarde naar de weelderige begroeiing erachter.

Door een vreemd perspectiefffect kon ze het huis niet meer zien. Maar de verwaarloosde en verlaten aanblik van het terrein wekte een gevoel van melancholie bij haar op. Ze verlangde ernaar tussen de spijlen van het hek door te glippen of over de afbrokkelende zijmuur te klimmen, maar ze durfde niet. Stel dat de eigenaar haar zou betrappen en van inbraak zou beschuldigen? Ze kon wel wat Italiaans lezen, maar spreken ging haar moeilijk af, en het zou niet meevallen om haar daad uit te leggen. Bij de gedachte dat ze een woedende maffioso zou moeten charmeren, moest ze onwillekeurig glimlachen. Het huis leek onbewoond, maar gezien de bandensporen kon ze er niet zeker van zijn.

De zon zakte achter de heuvels en kleurde de hemel dieprood. Algauw zou de schemering invallen. Met tegenzin wendde Briony zich af van het hek. Terwijl ze de heuvel afdaalde, zag ze uit haar ooghoeken kleine vleermuizen jagen op insecten.

Toen ze bij de uitstekende rots kwam waar ze eerder had stilgestaan, stond er tot haar verrassing iemand met zijn handen in zijn zakken over de vallei uit te kijken. Even was ze verblind door de zonsondergang. Toen herkende ze Lukes lange tengere gestalte en donkerbruine haardos. ‘Hallo,’ riep ze, naar hem toe lopend.

Hij draaide zich om. De ondergaande zon weerkaatste in zijn zonnebril. ‘Hoi,’ zei hij met een scheve glimlach. ‘Is het niet prachtig? Ik probeerde me te oriënteren.’ Hij wees naar de vallei. ‘Zou dat de weg zijn waarover we zaterdag zijn aangekomen?’

Briony tuurde naar het zilveren lint dat in de richting van Tuana over de heuvel kronkelde. ‘Dat moet hem wel zijn.’

‘Wat heb je gevonden daarboven?’ Luke knikte in de richting van waaruit ze was gekomen.

Ze beschreef de verwilderde tuin en probeerde het dak van de oude

villa aan te wijzen. Tevergeefs. In de schemering waren de bomen eromheen versmolten tot een donkere vlek.

‘Het geeft niet. Een andere keer misschien.’

‘Ja.’ In stilte keken ze naar een trein die over een heuvel in de verte reed. Toen vroeg ze: ‘Was je aan het wandelen, of kwam je me zoeken?’

‘Ik zag je wegglippen en... nou, je bleef nogal lang weg. Aruna vroeg zich af of het wel gaat met je.’ Fronsend keek hij haar aan. ‘En, gaat het?’

‘Het gaat prima. Ik had gewoon behoefte aan rust.’

‘Aha. Sorry. Ik wilde je niet storen.’ Hij duwde zijn zonnebril omhoog en wierp haar een schuldbevangen blik toe.

‘Je stoort me niet. Echt niet.’

‘Mooi. De tortelduiven hebben het trouwens bijgelegd, dus de kust is veilig.’ Dat laatste zei hij op overdreven fluisterton en met opgetrokken wenkbrauwen.

Briony schoot in de lach. Ze volgde hem over het smalle pad naar de villa, blij dat iemand haar begreep.

‘Mike is een goede vent,’ zei Luke. ‘Hij vindt het gewoon leuk om mensen te choqueren met zijn gruwelijke ziekenhuisanekdotes. Als je hem negeert, houdt hij vanzelf zijn mond.’

‘Ik vind het een vreselijke manier om over je patiënten te praten.’ Ik klink inderdaad preuts, dacht Briony.

Tot haar opluchting knikte Luke. ‘Hij is een idioot. Volgens mij besefte Aruna niet wat ze zich op de hals haalde toen ze hen uitnodigde. In Londen was hij prima te harden. Vreemd, hè? Als je mensen buiten hun dagelijkse omgeving ziet, ontdek je ineens nieuwe dingen.’

‘Hoe ze werkelijk zijn?’

‘Of andere kanten van hun persoonlijkheid. Je moet nog steeds het totale plaatje voor ogen houden.’

Ze benijdde Lukes ontspannen houding. ‘Dat zal wel.’ Mike was best aardig, en hij kon ook erg grappig zijn, maar na een paar drankjes werd hij luidruchtig en lomp. En – ze voelde een vlaag van woede – daarmee verpestte hij wel hun kostbare vakantie.

Het pad werd breder, zodat ze naast elkaar konden lopen. ‘En ik?’ vroeg ze luchtig. ‘Ben ik anders buiten mijn dagelijkse omgeving?’

Hij antwoordde niet meteen, maar leek zijn woorden zorgvuldig af te wegen. ‘Ja en nee,’ zei hij ten slotte. ‘Volgens mij zijn we in Londen instinctief gereserveerder, uit een soort zelfbescherming. Hier is het gemakkelijker de persoon achter die gereserveerdheid te zien. In jouw geval natuurlijk een aardige persoon.’ Grijnzend keek hij opzij.

‘Nou, gelukkig. Soms denk ik dat ik verschaald ben vanbinnen.’

‘Dat gevoel hebben we allemaal wel eens, denk ik. Ik in elk geval wel. Om je vraag te beantwoorden, je lijkt een beetje... afgetobd. Het spijt me als ik iets verkeerd zeg...’

‘Waarschijnlijk heb je gelijk,’ gaf ze toe. ‘Volgens mij ben ik nog steeds aan het bijkomen van die hele toestand.’

Zwijgend liepen ze verder. Hoe dichterbij de villa kwamen, hoe nerveuzer Briony werd. Lukes bezorgde blikken verontrustten haar. Had ze zich belachelijk gemaakt door ervandoor te gaan, en dacht hij nu dat ze niet goed bij haar hoofd was? Bij de voordeur aangekomen stapte hij achteruit om haar als eerste naar binnen te laten, en hun blikken ontmoetten elkaar. Hij glimlachte niet, maar zijn blauwgrijze ogen schitterden samenzweerderig.

‘Bedankt dat je me bent gaan zoeken.’

‘*No problemo,*’ zei hij. ‘Aruna maakte zich zorgen.’

‘Dat is Villa Teresa,’ verklaarde de gezette ober van de dorpstaveerne hooghartig, toen Briony hem de volgende dag naar het huis vroeg. Geroutineerd veegde hij het ronde zinken tafelblad af en zette haar een cappuccino en een glas ijskoud water voor. Hij keek het terras rond en zei met gedempte stem: ‘Daar woont niemand meer, *bella*. Er is, hoe moet ik het zeggen, een probleem.’ Hij spreidde zijn vingers om een web van intriges uit te beelden.

‘Maar wie is de eigenaar?’ Schoonheid, had hij haar genoemd. Door de manier waarop zou ze hem bijna geloven. Ze schoof haar zonnebril omhoog, knipperde met haar ogen en streek over haar loshangende lange haren. Ze had haar gebruikelijke wrong achterwege gelaten. Door de zon begon ze blonder te worden, had ze ’s ochtends tevreden in de spiegel vastgesteld.

Nieuwe klanten eisten de obers aandacht op. ‘Ik weet het niet, *signo-*

rita. Het spijt me.’ Hij knikte haar toe en liep naar een grijscharig Amerikaans echtpaar, dat verderop aan een tafeltje plaatsnam. De vrouw waaide zichzelf koelte toe met een toeristenfolder, terwijl haar man op ongedurige toon *aqua minerale* bestelde.

Briony dronk haar koffie en bladerde door het boek dat ze had meegebracht. Het was een geïllustreerd verslag van de bevrijding van Italië door de geallieerden. De foto’s bekiijkend besepte ze dat er in de omgeving een hevige strijd moest hebben gewoed tussen de Duitsers en de geallieerden. Het was moeilijk voor te stellen op het terras van het pittoreske café met het okerkleurige dak, met het uitzicht op de boogbrug en de kabbelende rivier. Al zou het een perfect uitkijkpunt zijn geweest. ‘De Duitsers trokken zich terug en bliezen onderweg transportwegen op...’ las ze.

‘*Scusi, signorita.*’ De zachte vrouwenstem kwam van de tafel achter haar, die zojuist nog leeg was geweest.

Briony draaide zich om en keek in de amandelvormige bruine ogen van een Italiaanse vrouw van middelbare leeftijd met fijne gelaatstreken en een koningsblauwe blouse met lange mouwen, die in de schaduw een kop koffie zat te drinken. Het duurde even voor Briony haar herkende als Mariella, de schoonmaakster van hun villa. Ze was de vorige dag nog langsgesproken, samen met haar verlegen volwassen dochter, om schone lakens en handdoeken te brengen, die ze in de kast hadden opgeborgen, voordat ze de keuken discreet en vlug op orde hadden gebracht.

‘*Buongiorno, Mariella.* Sorry, ik had je niet gezien. *Sono Briony.*’

Mariella knikte. Haar ogen waren gericht op Briony’s boek. ‘*Per favore, Briony, dat boek?*’

Briony liet haar het omslag zien. Mariella strekte haar hand uit, en Briony gaf haar het boek. De vrouw bladerde erin en streek met haar lange vingers over de foto’s. Briony werd getroffen door haar stormachtige blik.

‘Jij, je weet dus over dit hier?’ vroeg Mariella, op het boek tikkend.

Briony begreep wat ze wilde zeggen. ‘Ik ben historica,’ legde ze uit. ‘Ik schrijf over de Tweede Wereldoorlog. Ik ben geboeid door de geschiedenis van deze plek.’ Ze vertelde over *Marcherende vrouwen*.

Mariella luisterde en bestudeerde Briony met kalme blik.

‘Bovendien,’ vervolgde Briony, ‘was mijn opa, *mio nonno*, als Brits soldaat hier gestationeerd.’

Mariella verstrakte, en haar blik werd fel. Briony vroeg zich af of ze haar onbedoeld had beledigd. Voor sommige mensen was de oorlog louter geschiedenis, maar voor andere had hij diepe wonden achtergelaten, die nooit zouden helen en zelfs gevolgen hadden gehad voor hun kinderen. Misschien was Mariella wel een van die kinderen, dacht ze verontrust.

De schoonmaakster gaf haar het boek terug met een simpel ‘*Grazie*’ en veranderde toen van onderwerp. ‘*La casa?* Het huis? Bevalt goed?’

‘O, zeker,’ zei Briony vlug. ‘Het is er heerlijk, dank je.’

‘*Prego,*’ zei Mariella. Opnieuw bekeek ze het boek. ‘Signor Marco,’ riep ze over haar schouder. De eigenaar van de taveerne verscheen in de deuropening van de keuken, zijn grote handen afdrogend aan een theedoek. Zijn kale schedel glom in het kunstlicht. Mariella sprak hem toe in rap Italiaans. Briony kon haar niet volgen, maar ze hoorde meerdere malen de woorden ‘Villa Teresa’. Signor Marco sprak al even snel. Briony keek van de een naar de ander, in een poging wijs te worden uit hun gesprek. Ten slotte verdween de waard weer in zijn keuken. Mariella sloeg haar vest om haar schouders, raapte haar zwarte tas op en stond op. ‘Ciao, signorita.’

‘Ciao. Het was me een genoegen,’ mompelde Briony. Nieuwsgierig keek ze de vrouw na, toen die signor Marco een groet toeriep en het zonlicht in liep. Er was iets raadselachtigs aan de hand.

Mariella’s ranke gestalte liep langzaam en gebogen, in gedachten verzonken. Ineens stond ze stil, draaide zich om en staarde naar het café. Het volgende moment leek ze tot een besluit te komen. Gedecideerd stak ze de straat over en liep een smal pad af dat achter de dorpswinkel de heuvel op verdween.

Briony staarde haar na, uit haar evenwicht gebracht door hun ontmoeting. Was ze per ongeluk op een donker geheim gestuit?

De volgende morgen wilde Mike een wijngaard in de buurt bezoeken. Briony verkoos achter te blijven. ‘Ik ben een beetje moe,’ loog ze. ‘Gaan jullie maar. Dan doe ik de boodschappen en reserveer ik voor vanavond een tafeltje voor ons.’ Ze zouden een restaurant in het naburige dorp uitproberen, dat in Aruna’s reisgids werd aangeraden.

‘Weet je zeker dat alles oké is?’ vroeg Aruna. Sinds de avond dat Briony was weggevlucht, was de sfeer in huis gespannen. Iedereen behalve Luke wierp haar bezorgde blikken toe, wat ze vreselijk vond.

‘Het gaat prima,’ antwoordde ze geforceerd opgewekt. ‘Echt. Ik slaap op het moment gewoon niet zo goed. Het komt door de hitte.’ Dat was ook zo, maar ze voelde zich vooral opgelaten omdat iedereen zo bezorgd deed, en ze snakte ernaar om alleen te zijn.

Aruna knikte, maar ze leek niet overtuigd.

Nadat Briony de anderen had uitgezwaaid, reserveerde ze bij het restaurant. Ze liep de heuvel af, deed inkopen in de dorpswinkel, die ze omhoog zeulde en opborg. Daarna zette ze een pot zalig geurende koffie en ging op een ligstoel aan het zwembad liggen met een boek dat ze op het vliegveld had gekocht. Het was een genot om alleen te zijn, met het vooruitzicht van heerlijk olijvenbrood, zachte kaas en fruit dat in de keuken op haar lag te wachten.

Op dat moment hoorde ze een auto de oprijlaan op komen. De anderen waren toch niet nu al terug, dacht ze.

Tot haar verbazing werd er op de voordeur gebonsd. Toen ze open deed, stond er een uit de kluiten gewassen jongen van een jaar of acht-

tien voor haar met een grote kartonnen doos aan zijn voeten. Hij had de motor van zijn auto laten lopen, merkte ze geërgerd op.

‘Buongiorno. Voor u,’ zei hij met een zwaar accent, op de doos wijzend.

Briony bekeek het ding achterdochtig. Het was een groezelige verpakking van een keukenmixer.

‘Voor u,’ herhaalde hij. Onder zijn donkere wimpers hadden zijn ogen een smekende blik. ‘Mijn mama geeft.’

‘Sorry? *Non capisco.*’

Gefrustreerd zwaaide de jongen met zijn armen. Met een ruk wendde hij zich af en streek zoekend naar woorden door zijn donkere haar. Toen draaide hij zich weer naar haar toe, en op zijn gezicht verscheen een charmante scheve grijns. ‘Voor u. Om te kijken. Zoals tv. Dank u.’

Ze bestudeerde hem even en hurkte toen neer om de doos te openen. Er zat een of ander apparaat in. Geen keukenmixer, besepte ze, maar een filmprojector, met een aantal ronde platte blikken erbij. Ouderwetse filmblikken. Afwerend hief ze haar handen. ‘Ik geloof nooit dat dit voor mij is.’

‘Si, si,’ drong hij aan. ‘Mama, mama, zij...’ Hij maakte poetsbewegingen in de lucht alsof hij een raam lapte.

‘Schoonmaken? O, Mariella is je moeder?’

‘Si, schoonmaakster. Goed zo. Dit voor u. Ik ga nu. *Arrivederci, signorita.*’ Hij liep de tuin uit en stond nog even stil om te zwaaien.

‘Wat moet ik ermee?’ riep ze hem na. Te laat. Hij was al in zijn auto gesprongen, keerde gehaast en reed met piepende banden en in een stofwolk weg.

Briony wriemelde met haar blote tenen. Met haar armen over elkaar geslagen bekeek ze de doos. Waarom had de schoonmaakster hun in hemelsnaam een oude filmprojector gestuurd? Ze zuchtte. Wat de reden ook was, ze kon het ding niet voor de deur laten staan. Ze sleepte de doos de keuken in, waar genoeg licht was om de inhoud te inspecteren, en haalde er een van de filmblikken uit. Dat bleek stevig dicht te zitten. Het duurde even voordat ze het blik met een munt uit haar portemonnee had opengewrikt.

Ze was geen expert, maar de film leek nog in goede staat te zijn. Ze

zocht het uiteinde op, wikkelde een lang stuk celluloidstrip af en hield dat tegen het licht om het beginbeeld te bekijken. Er was geen duidelijk plaatje te onderscheiden. Na een korte overpeinzing stopte ze de film terug in het blik.

Op een barkruk gezeten at ze het brood en de kaas waar ze zich zo op had verheugd, maar de aanwezigheid van de doos zat haar zo dwars dat ze er nauwelijks iets van proefde. Ten slotte bedacht ze dat er misschien een verklarend briefje bij zou zitten. Ze tilde de doos met de projector op tafel. In het tweede filmblik zat alleen een lege spoel. Verder was de doos leeg, en er stond ook niets op geschreven. Wist ze maar hoe ze dat stomme ding moest bedienen. Als ze voor haar onderzoek films moest bekijken, vertrouwde ze altijd op een technicus.

Ze was nog steeds in beslag genomen door de projector, toen de anderen aan het begin van de middag terugkeerden van hun uitstapje. Ze waren verhit, vermoeid en – in Zara's geval – knap aangeschoten van het wijnproeven.

'Ze heeft de wijn opgedronken in plaats van uitgespuugd,' fluisterde Aruna, terwijl Zara de trap op liep om te gaan liggen.

Mike kwam binnen met een doos rinkelende wijnflessen. Hij zag de projector meteen staan. 'Hallo, waar komt die vandaan?' Hij zette de wijndoos neer naast het apparaat en raapte de filmblikken op. Hij hijgde, en onder zijn uitdunnende haarlijn droop het zweet van zijn vlezig gezicht. Maar toen hij de projector bekeek, begonnen zijn ogen te glimmen.

'Die heeft de zoon van de schoonmaakster langsgebracht. Ik heb geen idee waarom.'

'Volgens mij krijg ik deze jongen wel aan de praat,' mompelde Mike. Hij klikte een lege spoel op het mechanisme. 'Mijn vader had er vroeger een. Met Kerstmis vertoonde hij altijd films van Charlie Chaplin. Vooral achteruit gedraaid waren die geweldig.'

'Hooggeëerd publiek,' galmde Mikes diepe stem door de kamer. Het was laat op de avond. Ze waren terug van het restaurant en hadden de luiken dichtgedaan. 'Met een beetje geluk gaat de vertoning nu beginnen.'